ondergeteekende behoort, die daarom van u verwacht hem te verdragen in het gebrekkige van taal en schrijftrant, noopt hem tot u te komen met dit schrijven.

Met diepe verontwaardiging heeft hij uw Encycliek gelezen. En ook met vele zuchtingen en klagingen tot den Heere, zijn Koning en zijn God, over uwe hypocrietische en lasterlijke woorden in heel uw geschrift. Gijlieden, die, voor het meerendeel uit Christus-loochenaars, dus ook loochenaars van den Vader en van den Heiligen Geest bestaande, de Synode bezet, durft bij den aanhef »Geliefde Mede-Christenen!" te schrijven, waartegen ondergeteekende ten ernstigste protesteert. Want dit gaat toch niet, om volgelingen van den Christus Gods naar de Heilige Schriften, met ulieden, die Hem niet gevolgd zijt in de wedergeboorte, gelijk te stellen. En voorts is uw geheele stuk voor ons, de »kleine luiden", maar al te doorzichtig, om, bij eerste lezing zelfs, dadelijk te onderkennen, dat het gansch leugen- en huichelachtig is samengesteld, om uwe zoogenaamde Volkskerk te behouden, ten koste van het recht van Koning Jezus, dat door ulieden verkracht en vertreden ligt. Want ondergeteekende weet zeer goed uit de gedrukte stukken, dat, wanneer de trouwe knechten van den Heere Jezus Christus, die gij hebt beroofd, ten onrechte, van alle bestaansmiddelen, alsook mede van alle recht en aanspraak op de kerkgoederen, die hun in rechte geloofslinie van hunne vaderen toekomen, — dat, wanneer zij maar even het hoofd voor uwe Staatscreatuurlijke hoogheid hadden gebogen, gij hen dadelijk weer in hun geschonden eer zoudt hersteld hebben. Maar den Drieëenige zij lof en dank, dat zij zulks niet deden, maar dat alleen wenschen te blijven doen aan Hem, die zijne wetten en eischen omtrent kerkregeering, kerkgemeenschap en leer in zijn onfeilbaar Woord heeft opgeteekend. Doet gij, nietige menschen, maar uw best voor uw Volkskerk, waarin Christusbestrijders en Atheisten en Jan Rap met zijn maat te zamen mogen wonen, behalve de Gereformeerden. Maar weet dit, menschen, dat uw werk ijdel is, want wat God scheidt, zult gij niet bij elkander kunnen houden. IJzer en leem houden toch niet, al hebt gij dat nog zoo kunstmatig aan elkander gelijmd. Uw reglementenstel, dat gij handhaaft, zal juist voor ulieden de strop worden waarin gij eenmaal zult vastraken. Gelijk gijlieden al zoo veel menschen op het dwaalspoor hebt geleid, want Art. 11, hetwelk over de leer spreekt en over de handhaving daarvan, heeft ondergeteekende zoo opgevat, dat daarmede te verstaan werd gegeven de handhaving van de leer des Bijbels, die wij in onze Formulieren van eenigheid hebben, maar gijlieden hebt die redactie ook al omgezet, ten nadeele der Gereformeerde Religie, en ten voordeele van de Moderne theologie, als het tenminste nog theologie heeten mag. En nu weet gij, naar ik meen, zoo goed als ik het weet, dat de beschreven rechten hunner, dat is der Gereformeerden, vaderen zóó luiden, dat alle ding, dat zij tot stand brachten in des Heeren kracht, ter bevordering der Gereformeerde religie zou zijn. Nu begrijpt toch een ieder, die dieper indenkt, dat, daar waar gij de Gereformeerden uitbant, het schriklijkst onrecht, door u aan hen wordt aangedaan. Dus, hoe spreekt gij nog, dat de werken en woorden van de afgezetten uit hun ambt en bediening »de toets der gerechtigheid *niet* kunnen doorstaan"? Neen, zoo is juist integendeel van u te zeggen, en te bewijzen met nog meer andere motieven. De »beloften", waar gijlieden van spreekt, daar heb ik dit tegen in te brengen: Ten eerste moogt gij, volgens Gods Woord, geen beloften afnemen van de leden, en nog minder van de leeraren, om zich te onderwerpen aan uwe eischen en verplichtingen voor zoover zij niet met Gods Woord overeenkomen. Want al zulke beloften om menschen meer te gehoorzamen dan God, zijn onbetamelijk en mitsdien verwerpelijk, en daarom is het aan alle leden en leeraren van Godswege geboden met zulke beloften te breken, zoodra zij dit te weten krijgen, gelijk dit nu is geschied. En daarom ontheft ondergeteekende zich van de belofte, die hij indertijd te Leiden voor den heer Ds. Cesar Segers heeft afgelegd in zijne onwetendheid. Want de heer Segers heeft hem, toen hij bij hem ter catechisatie ging, nimmer op het gevaarlijke of op de tegenstrijdigheid van de kerkelijke reglementen met het Woord van God gewezen. En zoo zijn er duizenden en tienduizenden met hem, die in volstrekte onwetendheid, die beloften hebben afgelegd. Maar nu het den Heere in zijne vrijmachtige genade believd heeft, hem te wederbaren tot een levende hope in Christus, en nu Hij hem verlichte oogen des verstands gegeven heeft, om te mogen onderscheiden tusschen de eischen Gods en die der menschen, nu is het toch betamelijk, dat hij u ongehoorzaam worde, maar Hem gehoorzaamheid betoone; want doet hij dit niet, dan blijft hij hij een oproerling tegen Koning Jezus. Nu zal hij den Heere verbeiden, welke wegen Hij met hem en zijn levende kerk houden wil, biddende tot Hem om de bekeering (zoo het in zijnen raad bestaan mocht) van uwe zielen, maar tot abdicatie van het Hervormd Kerkgenootschap, en tot weeropleving van de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van uit den tijd van het jaar 1618 en '19. Met de betuiging, dat niet hij, maar gijlieden de verantwoordelijkheid blijft dragen voor al de gevolgen, welke zich nog zullen ontspinnen door uwe onrechtvaardige handelwijs omtrent het naakt aan den dijk zetten van de getrouwe getuigen van Jezus Christus, den Heere, Gods eengeboren Zoon, zich vasthoudende aan Gods geopenbaarken wil, den Bijbel, zoo blijve hij een van die duizenden in den lande, die zich, klagende tegen het onrecht hem en hun aangedaan, vereenigen tot een heiligen tempel in den Heere.

En teekent zich als tot de »kleine luyden" behoorende,

P. VAN DE GEVEL.

Die Jezus Christus niet liefheeft, zij eene vervloeking. Maranatha.

Toch is dit altegader moeite en tijd verspild.

Van deze Synode is nu eenmaal *niets meer* te hopen.

KUYPER.

Uit de Pers.

De redactie van *de Hervorming* zet nogmaals haar duidelijk dilemma uiteen, waarom ze oordeelt, dat het Synodale begrip van Volkskerk een innerlijke leugen is.

Het schijnt ons niet de moeite waard met groote nauwkeurigheid uit te meten of de gereformeerden met hun verwijt tegen de kerk precies in dezelfde mate waarheid spreken, als de kerk met het hare tegen hen. Al ware er in onze voorstelling eenzijdigheid ten gunste der gereformeerden — groote zonde achten wij dit niet, terwijl aller handen tegen hen zijn. Maar als er waar is, wat de heer C. zegt — en het is waar —: *de kerk doet het voorkomen, alsof zij eene vaste belijdenis heeft*, is het dan in de gereformeerden te wraken, dat zij de kerk houden van haar woord, en hebben zij dan geen recht haar te verwijten: die belijdenis handhaaft gij niet?

Wat echter de hoofdzaak betreft — en daarop komt het in onze discussie aan — moet de heer C. zich geheel aan onze zijde scharen.

Hij beaamt ten volle, wat wij over het tweeslachtig karakter der kerk schreven.

Is daarmede zijne »volkskerk" niet geoordeeld?

In tweeërlei zin; zedelijk, namelijk, en feitelijk.

Zedelijk geoordeeld, want voor de rechtbank der zedelijkheid vonnist die tweeslachtigheid zichzelve.

Feitelijk eveneens; want wat op dien grondslag werd opgebouwd, kan niet bestaan op den duur.

En nu kan op tweeërlei manier aan die tweeslachtigheid een einde worden gemaakt.

Of door den belijdenisband strak aan te halen; maar dan bindt men, met de vrijheid, u van de kerk af, en er is geen volkskerk meer.

Of door vrijheid van belijdenis door te voeren; maar dan drijft ge de orthodoxen uit; en dan is uwe volkskerk nogmaals verloren.

Nu men zal het zien, over korte dagen komt er reactie, en dan gaan Modernen en Irenischen onderling aan het haarplukken, en dan springt de Synodale eenheid toch.

En wij, Gereformeerden, we herwonnen nu onze vrijheid van beweging, en hebben den tijd van wachten, om als die ure komt, te toonen, waar onze kerk is.

——

Van Moderne en Irenische zijde was beweerd: Wij zijn het in beginsel één, want beiden gaan we uit, niet van de Kerk, en niet van de Schrift, maar van *het getuigenis des Heiligen Geestes in ons binnenste.*

Hiertegen nu komt Prof. Dr. W. M. Gunning (niet de Theoloog (J. H.) en ook niet de Chemicus (J. W.), maar de Oogheelkundige, met nadruk op, en schrijft van zijn Modern standpunt zeer juist in *de Hervorming:*

De heer Carlier vergeve 't mij, wanneer ik mijne verwondering over die conclusie uitspreekt. Alsof de beteekenis, die beiden aan de onderstreepte woorden hechten, dezelfde ware! 't Is niet zonder zekeren schroom dat ik, als leek, den heer C. er op merkzaam maak, dat dit geenszins het geval is. Voor 't overige zal ik mij niet wagen aan eene omschrijving van 't geen die woorden voor den modern en voor den ethischen-orthodox te beteekenen hebben. Maar dat die beteekenis voor beiden een geheel verschillende zijn *moet*, zal geen betoog behoeven, wanneer men overweegt dat de laatste op supra-naturalistisch standpunt staat, terwijl het kenmerkende der modern-godsdienstige richting juist daarin gelegen is, dat zij met alle supra-naturalisme volkomen gebroken heeft. Wat daarmit ten opzichte van de waardeering van het zedelijk-godsdienstig leven voortvloeit, behoef ik evenmin uiteen te zetten. Ik bepaal mij tot de opmerking dat dit volgens den modern eene uiting der menschelijke natuur is, terwijl het volgens den supra-naturalist (hij noeme zich orthodox, zonder meer, of ethisch-orthodox, of evangelisch — want ook de evangelischen staan principieel op den bodem van het supra-naturalisme —) den mensch van nature vreemd is (hij zou er zelfs vijandig tegenover staan) en alleen van buiten (boven) af door eene scheppende daad Gods in zijn wedergeboren hart kan worden gewekt. De ontzaglijke beteekenis van dit verschil in opvatting met betrekking tot de cultuur van het godsdienstige leven — hooiddoel van elk kerkgenootschap — voor den heer C. te willen uiteenzetten, ware: uilen naar Athene dragen. Ik zal mij dus daarvan onthouden.

Naar mijne overtuiging *kan* dus eene bestendiging van het samenzijn van supra-naturalisten (hoe ook verder genoemd) en antisupra-naturalisten (ik geloof dat die benaming boven dien van modernen de voorkeur verdient) in eene Kerk tot niets anders leiden, gelijk zij nooit tot iets anders geleid heeft, dan tot ondermijning van het godsdienstig-zedelijk leven. Op dien grond schroom ik niet haar eene ramp te noemen voor onze maatschappij, in wier zedelijke hervorming het eenige geneesmiddel te zoeken is tegen de nooden, waaraan zij lijdt.

Van ons standpunt uit zouden we zeggen: »het zondebegrip ligt tusschen beide."

Maar hoe ook uitgedrukt, het is onomstootelijk waar: Zoolang de Ethischen hun orthodoxe erfenisse niet ten eenemale en onbewimpeld verloochenen, gaat het ook voor hen niet in één Kerk met de Modernen saam.

——

Over de houding van Ds. Malcomesius zegt *de Hoop:*

En dit van Ds. Malcomesius, die zich 3 jaar lang veel sterker dan Ds. Lion Cachet en andere B.B., tegen de Synodale Organisatie heeft uitgelaten; die openlijk verklaard heeft, dat die Organisatie niet verbeterd *kan* maar *terzijde gesteld* MOET *worden*; die te Rotterdam is beroepen, omdat men vertrouwen stelde in zijne betuigingen, omtrent de vrijmaking der Kerken; die, te Amsterdam is opgetreden in de lokalen als een der »*Getrouwe Medebroeders*" van de toen »geschorste", sedert »afgezette" predikanten, (zie No. 3 der bij Wormser te Amsterdam uitgegeven Bijbellezingen »Uit de Diepte"); die, gelijk wij met zekerheid kunnen weten, in confidentieele besprekingen over de afsnijding der Synodale Organisatie nooit, met één woord, eenig bezwaar te kennen gegeven heeft tegen de wettigheid van zulk een daad, schoon hij wel op de financieele moeielijkheden daaraan verbonden heeft gewezen; en die, nadat de afsnijding der hierarchie tot stand gekomen was, nog aan een »Broeder" schreef, dat de Heere hem misschien eerder zou »uitleiden" dan men dacht.

Zulk een trap op het hart had Ds. Malcomesius zijnen »Broeders," bijname hun, die zich zooveel onaangenamheden getroost hebben, om hem te Rotterdam beroepen te krijgen, en met wie hij de te nemen maatregelen *tot afwerping van het Synodale juk in tal van bijeenkomsten in het breede gesproken heeft*, gelijk aan onze Kerk in het algemeen, mogen sparen.

Wij hopen niet gedwongen te worden op deze droeve zaak terug te komen. De Heere alleen kan den diep te beklagen man terugbrengen van zoo heilloos pad, en hem leiden in den weg van oprechtheid en waarheid.

»Een trap op het hart van zijn broederen."

Het is niet te veel gezegd.

Zelfs het *Doet. Weekbl.* van den heer Van Dijk, dat op zich zelf natuurlijk met Ds. Malcomesius' schrijven bijster ingenomen is, stelt het verachtelijke van deze zijn houding klaar in het licht.

— »De rol die Ds. Malcomesius speelt is alles behalve nobel tegenover zijn vroegere geestverwanten, wier bedoelingen hij kende, met wie hij instemde en die hij nu in den steek laat.

— Bovendien zal hij nooit het vertrouwen winnen van de Ned. Herv. gemeente te Rotterdam; want zulk een houding ontzenuwt iemand voor altijd, tenzij er eene oprechte bekeering, gepaard met eene even oprechte belijdenis voor de gemeente, plaats vinde."

Dit is het pijnlijke droeve!

Er is hier niet maar zwakheid. Neen, hier is, wat niemand, die zich zelven eert, verspelen mag, in ieders oog te grabbel geworpen.

Heel het land door voelt men dit.

Men voelt het onder *alle* partijen.

KUYPER.

Uit de onthomene Kerken

HEILAARD. Beleefden wij in den loop der vorige week op ons dorpje de vertoning, dat door den deurwaarder bij de arrondissementsrechtbank te Leeuwarden schorsingsbullen ten verzoeke van het Classicaal bestuur werden rondgebracht, en dat later weer, eveneens bij deurwaardersexploit, oproepingen werden besorgd, om te verschijnen voor het Provinciaal Kerkbestuur van Friesland, — de gemeente moest ook een openbaar bewijs aanschouwen van de *herderlijke zorgen*, die de Synodale organisatie voor haar wil blijven koesteren, hoewel zij die niet begeert; en van *de macht* dier organisatie, ook daar, waar zij niets meer te zeggen heeft. Nadat gisteren de voormiddaggodsdienstoefening rustig was voorbijgegaan, begon de namiddaggodsdienstoefening op den gewonen tijd. Na den aanvang dier godsdienstoefening kwamen echter voortdurend meerdere vreemdelingen, naar men zegt uit de omliggende vijandige dorpen, die zich in de paden en achter in het kerkgebouw plaatsten. Het werd daar eindelijk een opeengepakte menschenmassa, terwijl velen om het kerkgebouw liepen. Dit duurde een groot half uur. Toen kwam er beweging in die menigte. De predikant van Boxum drong er door heen tot voor den kansel, en stond daar eenige oogenblikken starende op onzen leeraar, die rustig voortging met de Catechismusprediking. Aller verwachting was gespannen, wat er nu wel geheuren zou! Doch ziet, de handhaver van het *gezag* der Synodale organisatie keerde zich om en ging weer, gelijk hij gekomen was. De bittere teleurstelling van de massa achter in de kerk begon zich in luidruchtigheid lucht te geven. Men wilde, dat de Synodale predikant den kansel zou bestijgen, doch deze moest verklaren, dat er niets aan te doen was. Hij ging dus heen, en die menigte volgde hem grootendeels, onder gemompel en geschreeuw. Politie was niet aanwezig; maar de Waehter Israëls heeft ons tegen boozen hartstocht beschermd, die blijkbaar rondspookte. Onze gemeente bleef volkomen rustig, en na psalmgezang mocht onze leeraar voor eene nog zeer volle kerk met de prediking voortgaan.

Voorwaar een schitterend bewijs werd hier geleverd voor de *zoogenaamde* herderlijke *zorg* en de *zoogenaamde macht* van de Synodale organisatie over de Gereformeerde kerk van Hijlaard.

De kennelijke teekenen werden gezien van de nabijzijnde genade en trouw des Heeren!

Neen, wij begeeren, het koste wat het wil, geene andere herderlijke zorg meer dan die *in den Naam des Heeren* door het ambt van Hem gegeven geoefend wordt; en wij bidden bewaard te worden voor de erkenning van eenig ander gezag in zijne kerk, dan het *gezag van zijn Woord.* Och of iedere gemeente, die nog voor *Hem* buigt, het mocht leeren verstaan: Zijn juk is zacht, zijn last is licht!

LEEUWARDEN, 23 Februari

Zondag was het voor de Gemeente een blijde dag. Waren wij verleden Zondag uit ons Godshuis verdreven, door vriendelijke welwillendheid van onzen broeder ouderling A. W. van Heijningen mochten wij heden eene plaats van samenkomst vinden, om de prediking des Woords te genieten. Onze leeraar sprak naar aanleiding van Hebr. 2: 1 tot eene schare van ruim 300 menschen over de eeuwige heerlijkheid van het Woord Gods. Met onverdeelde aandacht werd zijne rede gevolgd en uit menig oog vloeide een traan van weemoed en van dankbaarheid, over de trouwe zorgen Gods voor Zijne Gemeente. Onder het gehoor van den Classikalen leeraar, Ds. Voorhoeve van Katwijk aan den Rijn, waren weder een paarhonderd menschen, waaronder velen die nooit ter Kerk komen of zich per deurwaarders-exploit als leden hebben laten schrappen. Van den Kerkeraad waren slechts tegenwoordig één ouderling en één Diaken. Maandagmorgen echter vervoegde zich die ouderling bij den predikant om hem mede te deelen, dat hij de afwachtende houding, die hij had aangenomen in de vergadering van 7 Febr. jl. introk, en zich bij den Kerkeraad aansloot. Nu is er dan nog een Kerkeraadslid, dat zich ter beschikking stelt van het Cl. Bestuur, namens hetwelk hij de bedeelden heeft meegedeeld, dat zij voortaan geen onderstand van de Diaconie meer zullen genieten, indien zij bij hun uitgetreden leeraar ter Kerk komen. Mag het Cl. Bestuur, zoo vragen wij, beschikken over gelden die het wettig eigendom der Gemeente zijn? Och moeht de Heere ook dezen broeder de oogen nog openen, om te zien, wat in deze Zijn Welbehagelijke wil zij.

Men schrijft ons uit Zuidwolde, bij Groningen:

Geachte Broeder! Zooals u uit nevensgaande circulaire, die hier bij menigten is verspreid, kunt zien, zal morgen het zoogenaamde Classicaal Bestuur hier de goede rust in ons plaatsje komen verstoren. Vroeger bemoeide het zich in 't allerminst niet met den toestand dezer Gemeente, zelfs in vacature-tijd niet, maar nu hier gezegd en voor den Heere betuigd is, dat wij begeeren terug te keeren tot de gehoorzaamheid aan het Hoofd der kerk, nie nu zullen deze heeren zich laten gelden. Nu, wij zijn in de hand des Heeren. Er zijn teekenen die doen vermoeden, dat genoemde commissie morgen niet veel werk zal hebben. Het moet ons verbazen en tot groote dankbaarheid stemmen, dat eene gemeente, die nog zoo weinig kennis had van al deze dingen en zoo onverwachts voor de groote zaak kwam te staan, nu zoo beslist in hare groote meerderheid medegaat.

Ook in onze omgeving werkt de beweging krachtig door. Ik hoop u daarvan binnen kort meer te kunnen schrijven. De Zondag ging ongestoord voorbij. Reeds keert alles hier uiterlijk tot 't gewone aanzien weder. Maar innerlijk is er eene beweging gewekt, die de harten diep beroert. De Heere zij geloofd. Het ijs smelt. De mond des predikers is vrij en geopend.

Verleden week Woensdag zijn wij (de kerkeraad) gezamenlijk (zoo gezegd) afgezet. De bullen bevatten niets nieuws, alleen dat een der redenen mijner afsetting — het Congresbezoek eenig en alleen — steunt op een courantenbericht. Welk een juristen!

Het gaat anders als met de guillotine of met den Pranschen slag.

Vrijdag zijn mijne goede Kerkeraadsleden geschorst (zoo 't heet). Woensdag daaraan reeds kerkelijk gedood!

Wij ondervinden kennelijk des Heeren nabijheid.

Ons volk wordt welsprekend in het sterken van de zwakken en bestraffen van wie zouden afvallen.

Morgenavond krijgen wij misschien Ds. Ploos hier in de kerk. Van beinde en verre zal men komen om hem te hooren.

Het bovenhedoelde stuk is van den volgenden inhoud.

Het Classikaal Bestuur van Onderdendam, betreurende de scheuring en verdeeldheid, *door invloed van buiten* in Uwe gemeente — van ouds behoorende tot de Nederlandsche Hervormde Kerk — ontstaan,

hartelijk wenschende, meerder ellende te voorkomen en zooveel mogelijk de toestanden ten uwent wederom in het rechte spoor te brengen,

noodigt bij dezen alle belangstellenden in het werenlijk welzijn uwer gemeente, om ten dien einde met eene door genoemd Bestuur afgevaardigde Commissie samen te komen ter vriendschappelijke bespreking van al wat daartoe dienen kan.

De Commissie is gaarne bereid, ook hun, die zich aanvankelijk tot verzet tegen de wettige orde lieten verleiden, maar wenschen op den goeden weg terug te keeren, de noodige inlichtingen te geven, en zal daartoe in Uwe gemeente ZUIDWOLDE zitting houden op Woensdag den 23 Febr. 1887 van 10—2 uur, ten huize van D. Schutter.

Namens het Classikaal Bestuur van Onderdendam.
C. H. PICCARDT, *praeses.*
J. B. GOUDSCHAAL, *scriba.*

Voor Kinderen.

UIT JERUZALEM.

Met Kerstfeest een jaar geleden, verhaalde ik de vrienden en vriendinnen iets omtrent het vieren van dat feest in de stad Jeruzalem, naar aanleiding van een brief, door eenige meisjes alhier ontvangen van hun pleegkind uit een gesticht in die stad, voor Arabische en Joodsche kinderen, dat »Talitha-Kumi" wordt genaamd.

Onlangs kregen zij weder een brief van dat pleegkind. De bestuurster van het gesticht, dewijl zij een diakones is gewoonlijk »zuster" genoemd, evenals de dames die haar helpen, vertelde bij dien brief nog 't een en ander over het pleegkind, en ook over zaken die iedereen wel eens lezen mag. Daarom volgen ze hier, en de brief ook.

»Wij hebben," zoo schrijft de goede vrouw, een Duitsche — »hier een groote kinderschaar. Het huis is zeer vol. Wij hebben vier kinderen meer dan wij mogen hebben, namelijk 114. Na de vacantie was er zulk een groote aanvraag om kinderen te plaatsen, als ik hier nog nooit beleefd heb. (De dame, Mej. Ch. Pilz geheeten, is reeds ongeveer 30 jaar te Jeruzalem). Een 12 nieuwe kinderen konden opgenomen worden; terwijl 90 à 100 moesten afgewezen worden; hoe het mij ook smartte ze teleur te stellen. Eenige kwamen van zeer ver; zoo was er een vader, die drie dagreizen had afgelegd van Nazareth, maar teleurgesteld moest weggaan. Hij verzocht mij het kind toch maar vast in te willen schrijven tot plaatsing, van September 1887 tot Sept. 1888; de man deed dit verzoek reeds in Juli 1886. Zijn begeerte om het kind geplaatst te krijgen was dus wel groot; hij was maar niets tevreden, toen ik hem deed opmerken, dat wij niet zoover vooruit iets moeten afspreken, omdat wij niet weten of hij, de kinderen en ik, dan nog leven zullen.

Onze Kerstfeestviering was zeer aangenaam. Het weder was prachtig; overdag hadden wij bijna zomersche warmte; en des avonds, bij de uitdeeling der Kerkstgeschenken, was het in de groote zaal, niettegenstaande open deuren en ramen, drukkend warm. Zooveel menschen waren er tegenwoordig, dat er geen enkel ledig plekje meer te vinden was, en de gasten heel dicht bij den Kerstboom 1) moesten zitten, wat wel een beetje gevaarlijk was, daar de takken zoo licht gaan branden, en ze hingen af tot op den grond. Want de boom bestond uit 4 of 5 kleine boomen, die aan elkaar getimmerd waren, en nu tot aan het dak reikten. Zulk een hooge boom uit één stuk zou veel te kostbaar wezen, en van den Libanon aangevoerd moeten worden. Onze kinderen zongen recht goed, Arabische en Duitsche liederen, en het ondervragen in die talen, de kleinste in de eerste alleen, omtrent de Bijbelsche Geschiedenissen, gaf ons stof tevredenheid. Dank zij den lieven vrienden in Nederland en Duitschland konden wij de groote schaar met kerstgaven verblijden."

Dat schrijft de liefderijke en ijverige bestuurster. Zoo er een of meer lezers of wel meisjes, zooals van wie ik boven sprak, lust mochten hebben ook eens een der beklagenswaardige Arabische of Joodsche weeskinderen, die uit barmhartigheid opgenomen worden, voor hun rekening te nemen, dan kunnen zij dit gerust per brief aan *Fräulein Charlotte Pilz*, Directrice van Talitha Kumi in Jeruzalem, melden zij zal hen graag op de hoogte brengen welk kind zij voor hun rekening krijgen, en den verpleegsters daarvan een en ander mededeelen. Een brief naar Jeruzalem kost slechts 12½ cent en het jaargeld van een kind is *f* 110. Dit geld stuurt men aan den directeur van het Diaconessenhuis te Kaiserswerth in het Koninkrijk Pruisen, in de maand Febr. Men kan echter ook voor *f* 55 een *half kind* (wat een rare uitdrukking! — maar we begrijpen 't wel) voor zijn rekening nemen, terwijl dan een anderen persoon of vereeniging verzocht wordt de andere helft te betalen of, gelijk Fr. P. zegt, »het tweede halve kind te verzorgen." Kinderen kunnen door wekelijks kleine bijdragen in te zamelen veel hier voor doen; en zoo een heel of een half kind een pleegmoeder of pleegmoeders mocht vinden door dit schrijven, zullen de pleegmoeders van Helvé, ('t Arabische meisje waar ik vroeger van heb verteld), die ook jong zijn, êr zich zeker over verheugen.

Dat pleegkind vertelt ons nu zelf, hoe zij haar Nieuwjaarsdag doorbracht

De brief is heel net en in goed Duitsch geschreven, en luidt vertaald zoo:

»*Lieve Pleegmoeders!* 2)

Het is voor mij een groote vreugde, dat ik u weder een brief mag schrijven. Ik groet u hartelijk en wensch u veel geluk en zegen met het Nieuwe Jaar. Nu ligt het lieve Kerstfeest, in welks vooruitzicht wij ons zoo lang reeds verheugden, weder achter ons; maar wij spreken er nog dikwijls over.

Op Nieuwjaarsdag nam de Tante (diakones), die ons in de kinderkerk onderwijst, ons daarna mede naar den Olijfberg. Daar beklommen wij een terras, vanwaar wij de Jordaan en de Doode Zee zagen. Op den Olijfberg staat ook een schoone kerk, die aan de Russen behoort. Wij gingen er binnen. Wij zagen daar vele schoone afbeeldingen. Toen gingen wij ook in de »Onze Vader Kapel." Daar is het Onze Vader in 32 talen met gouden letters in marmeren tafelen gegrift. Daarvan konden wij slechts het Arabische en het Duitsche lezen. Wij daalden af naar Gethsémané. Daar zagen wij allerlei schoone platen; de monnik, die daar was, gaf ons water te drinken, en tot dank voor zijn vriendelijkheid zongen wij een mooi lied voor hem, genaamd: »De Heer is mijn Herder." Hij bedankte ons vriendelijk, en wij gingen weder naar huis. Wij hebben op die schoone wandeling zooveel pleizier gehad, dat wij er nog over spreken.

Wat voor weêr is het nu bij u?

Wij hebben hier storm en veel regen. De Tantes zeggen, dat er nu in Duitschland sneeuw en ijs is, en dat de kinderen daar schaatsen rijden.

Nu groet ik u nog eens recht hartelijk, en blijf uw dankbare

HELVÉ RASCHIED."

En als nu een der lezers met een brief naar Jeruzalem of naar Kaiserswerth wat verlegen zit, dan kan hij dien ook wel aan mij sturen. Ik zal het graag in 't Duitsch vertalen, als er dan maar veel goeds voor de kinderen te Jeruzalem instaat.

HOOGENBIRK.

1) De vrienden weten, dat de Duitschers altijd zulk een boom op het Kerstfeest hebben.

2) Dat zijn de meisjes in Amsterdam, die voor haar betalen.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.

Aan Dr. A. KUYPER.

Hooggeleerde Heer!

Met blijdschap des harten zie ik elke week in de *Heraut* hoe het heerlijk werk van de reformatie onzer kerken onder de hand des Heeren gelukkiglijk voortgaat; en hoe de Synodalen met verbazenden ijver en kwalijk verholen vijandschap steeds driester de Gereformeerden vervolgen. Ja uit dat laatste meen ik op te merken dat de afwerpers van het Hierarchisch juk behooren tot die sekte die overal wordt tegengesproken. Maar aan den anderen kant word ik bitter bedroefd. Als lid der Chr. Jongel.ver. lees ik bijna iedere veertien dagen in de *Jongelingsbode* hoe de Voorzitter van het Ned. Jongel.-verb. maar blijft beweren: dat de strijd niet gaat om de eere van Christus, niet om het Koningschap van Jezus in zijn kerk, maar slechts over eenig verschil omtrent tucht en kerkbestuur, waaromtrent de gevoelens altijd en in alle landen hebben verschild; dat de keuze niet staat tusschen gehoorzaamheid aan Gods Woord of menschelijke reglementen; niet tusschen het bedienen van Woord en Sacrament naar de instelling van Christus of het moedwillig ontheiligen van Gods Verbond en het verwekken van zijnen toorn over de gansche gemeente, maar dat het verschil slechts bestaat over den weg en de middelen, die thans moeten worden aangewend; op welke wijze men het verband moet of mag verbreken, waaronder men zich nu eenmaal en vrijwillig heeft begeven, door lid te worden dier kerk; of men de gevolgen eener afscheiding of losmaking uit dit verband moet of mag aanvaarden; of de Heere reeds nu roept tot uitgaan; enz.

En waar in de rede ter inleiding op het Kerkelijk Congres zoo schoon gewezen werd op het kostelijker pand, op het waarlijk gouden kleinood, op het heilig privilege dat de Heere bijzonder den Gereformeerden in Nederland schonk, hoe Hij nergens nog zijn kroonjuweelen zóó liet schitteren als bij ons, daar zegt Van Oosterwijk Bruyn in de *Bode* van 15 Januari jl. dat de Heere in dat opzicht geen privilege aan ons land of volk geschonken heeft boven andere landen en volken, want »er is bij Hem geen aanneming des persoons."

En wanneer diezelfde Van Oosterwijk Bruyn in het No. van 1 December '86 beweerd heeft dat de Schrift nergens leert dat wij moeten strijden ter eere Gods, maar enkel om te lijden, te dienen, te gehoorzamen, en zekere K. uit L. komt dan met de voorbeelden van Pinehas, David, Gideon, Elia enz., dan zegt Van Oosterwijk Bruyn: »Dat was onder het Oude Testament, maar de roeping van de gemeente des Heeren is thans een geheele andere; nu is onze strijd en zijn onze wapenen van geestelijken aard, want: »zegent die u vloeken; doet wel dengenen die u haten; bidt voor degenen die u vervolgen en die u geweld aandoen," zegt de Heer en Meester," alsof onder het Oude Verbond strijd en wapenen slechts vleeschelijk waren en niet reeds Salomo in zijn Spreukenboek had gezegd: »Indien uw vijand hongers, spijzigt hem, indien hem dorst, geeft hem te drinken."

En helaas, met al zulke beweringen gaat onze Voorzitter maar door, en indien er nog jongelingen zijn die tegen al zulk geschrijf met den gloed hunner overtuiging opkomen, dan worden hunne stukken eenvoudig niet geplaatst en alzoo elke stem van protest gesmoord, of wordt soms eens een stukje van een kolom geplaatst, dan is het met het bijna twee kolommen groote antwoord van den Voorzitter er onder en de gewone verklaring dat hiermede deze pennestrijd gesloten wordt. Niemand mag in den *Bode* over den kerkelijken strijd schrijven, maar wanneer de geijkte pen van den Voorzitter zoo van tijd tot tijd belieft te schrijven dat de strijd onzer dagen over niets anders loopt dan wat haarkloverijen enz., dan mag door niemand protest daartegen worden aangeteekend; ja zelfs wanneer die pen een vrijen wil ten goede en de mogelijkheid van een afval der heiligen leert en een lezer maakt op grond der Schrift zijn bezwaren daartegen openbaar (zooals in den zomer van 1885), dan luidt het antwoord aan den opposant dat de *Bode* geen blad is voor theologische kwesties! Die onnoozele! waarom geloofde hij ook maar niet alles wat de Voorzitter schreef?

Zoo wordt door den heer Van Oosterwijk Bruyn een gedwongen eenheid gehandhaafd, die in hee Ned. Jongel.-verbond tot een doodend en versteenend systeem leiden moet, zooals in de Roomsche kerk, waar door de leeken alles maar voor goede munt moet aangenomen wat de geestelijke heeren hun mededeelen. En daarom is het, dat telken meer jongelingen zich met afkeer van den *Bode* afwenden en vraag ik uit den drang mijns harten: Zijn er dan geen Gereformeerde mannen in Nederland, die zich de zaak der Jongelingsvereenigingen willen aantrekken? Gelooven dan ook de Gereformeerden werkelijk, dat de jongelingen tegenover de hedendaagsche Reformatie met het karakterlooze neutraliteitsbeginsel moeten staan, of dat zij althans die stipte neutraliteit tegenover een zeer gewichtige zaak in hunne vereenigingen moeten handhaven? Wil men dan ook van Gereformeerde zijde een soort Christendom boven geloofsverdeeldheid, om jongelingen van allerlei kerkgenootschap en belijdenis in één kring te doen samenkomen? Beweren zij dan ook dat de kerk en de jongelingsvereeniging streng van elkander moeten worden gehouden? Staat niet de jongelingsvereeniging in het nauwste verband met de kerk? Zeide Luther niet: »dat hij het niet van de oude stijfhoofden verwachtte, maar dat zijn hoop op de jeugd gevestigd was?" Is het aannemen van de formulieren een te kort doen aan Gods Woord? De jongelingen hebben een betere spijs noodig, zegt men, dan al dat kerkelijk geharrewar. Maar zij, die het geen geharrewar heeten, maar een onvermijdelijk gevolg van het gehoorzamen aan Gods Woord, achten noodig, dat alomme bekend gemaakt worde, hoe de kerkelijke toestanden zijn, gedenkende aan het woord van Luther: »Heb ik de jeugd, dan heb ik de toekomst." Men wil wel kerkelijke geschiedenis tot den tijd der Reformatie, maar niet tot op heden; waarom niet? Er zijn vele gemeenten, waar een aantal jongelingen zijn vereenigd, die veelal aan hun lot worden overgelaten en naar verschillende denkbeelden vrij spel hebben, en de kerk bemoeit zich met hen niet. Daarom noem ik den abnormalen toestand der kerk den dood voor de jongelingsvereeniging, gelijk voor zooveel daarbuiten, en daarom zal terugkeer tot een normalen toestand haar leven zijn. En daarom, Gereformeerden in Nederland! o, zegt toch ook aan onze jongelingsvereenigingen, dat het thans gaat om de eere Gods en zijn kerk, om Jezus' koningschap in zijn gemeente, om de vraag of voortaan belijders dan wel bestrijders recht van spreken en handelen zullen hebben, of men Gode zal gehoorzaam zijn of den menschen. Betuigt het alomme dat ook op het gebied der jongelingsvereeniging Gereformeerd en Ethisch zich niet vereenigt; dat ook hier ijzer met leem zich niet vereenigt. Laten toch onze jongelingsvereenigingen niet worden meegevoerd door een bondsvoorzitter, die de feiten onzer dagen in het aangezicht slaat en den Bijbel naar zijne inzichten verdraait en vervormt. Die onder de vlag der neutraliteit al het mogelijke doet om de jongelingen aan de Gereformeerde leer en praktijk ten eenemale te onttrekken, De Satan houdt van een huspotkerkje en van zoodanige vereenigingen, in één woord, van een allegaartje om de oogen te verblinden. Daarom wordt hij geergerd wanneer men daaraan een einde wil maken. Doch storen wij ons aan hem niet. En vragen wij ook op het gebied der jongelingsvereenigingen in de eerste plaats niet: Hoe zullen wij het best de eenheid bewaren? maar: Wat staat ons te doen naar Gods Woord.

L. BOOG.

Vlaardingen, 16 Febr. 1887.

NB. De opneming van dit stukje in de *Heraut* zou mij zeer welkom zijn.

GEDRUKT TER KON. NEDERL. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.